

дії повставали зі своїх місць і кланялись на всі сторони, так начеб вони були героями і патріотами. В між часі цар відзискав контролю над собою і заговорив слабим голосом:

"Се є Божа воля. Але майте милосердіє над мозою жінкою і дітьми. Я умру невинний злочину, о який мене оскаржують."

Він хотів говорити ще більше, однак гамір присутніх заглушив його дальші слова.

Майже мертвим винесла сторож бувшого автократа зі салі.

Його взяли на віз зі суду на місце езекуції, а за возом слідувало п'ять других возів, заповнених червоногвардійцями і судіями.

Мені дозволено всісти на віз з Николою і я робив що міг аби підкріпити його відвагу, яка опускала його по так страшнім засуді.

Се було около 2 години з раня, коли вози пустились їхати, а по обох боках Николи сиділи червоногвардійці. Коловоза їхало на кони двох козаків. Лице царя було таке як утрупа.

Люди в місті спали і не мали понятя про послідний акт трагедії, який відбував ся під їх вікнами. Тишина була дивна і застрашаюча. Віз минув катедру, а цар перехресив ся і пробував усміхнутись.

"Де везете мене?" — запитав він скриплим голосом сторожу.

Сторожі поглянули в бік й не відповіли нічого.

З великим трудом зняв осаджений дорогими камінями хрест зі шиї і подав його сторожови зі словами: "Дайте се моему синові". Поздоровіть мою діти і скажіть їм, що я стріну ся з ними в позагробовім житті!

Сторож удавав, що кашляє і виглядав неспокійним, однак мовчав. Споглянув на хрест, а відтак на товарища і не рішав ся взяти хреста з рук вязня.

"Я бачу шлюбний перстень на вашім пальці. Ви певно жонаті. Ви певно маєте родину. Числовните мою послідну просьбу?" — заговорив, вязень, добуваючи послідних сил.